

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

**ЕУРАЗИЯЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ БОЛАШАҒЫ
ҚАЗАҚСТАН ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНЫҢ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ** атты
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

25-26 қараша 2015 жыл

МАТЕРИАЛЫ

международной научно-практической конференции
**ПЕРСПЕКТИВЫ ЕВРАЗИЙСКОЙ
ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ КАК ФАКТОР
УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА**

25-26 ноября 2015 года

MATERIALS

of international scientific and practical conference
**PROSPECTS FOR EURASIAN ECONOMIC INTEGRATION
AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OF KAZAKHSTAN**

25-26 November 2015

Алматы 2015

	Арзаева М.Ж. Интеграциялану жағдайындағы салық салу жүйесіндегі жекелеген мәселелер	140
3	Байдәулетов М., Анашева Ж.Ж., Өміртасова С.С. Қазақстандағы салық түсімін сипаттайтын	
7	көрсеткіштерді талдау	143
	Жорабаева Ж.Қ. Қазақстан Республикасында медициналық сақтандыру: жағдайы және жетілдіру	
10	мәселелері	146
15	Даулиева Г.Р., Сейдалиев Ш. Проблемы развития интегрированного фондового рынка Казахстана	
	и России	148
19	Даулиева Г.Р., Сейдалиев Ш. Қазақстанның қор нарығының Еуразиялық экономикалық одақ	
	жағдайында даму мүмкіндіктері	151
	Ермекбаева Б.Ж., Блембаева А.Н. Қазіргі кездегі қазақстан республикасындағы салықтық	
22	әкімшіліктендіру және оның даму болашағы	153
26	Жоламанова М.Т. Финансовые механизмы интеграции в рамках Евразийского экономического	
	союза	156
29	Өсербайұлы С., Текебаев Ж.М. Еуразиялық экономикалық одақ аясында исламдық	
34	қаржыландырудың Қазақстан экономикасындағы алатын ролі	163
37	Садықова С. Т. Эффективное использование опционов на фондовом рынке	167
39	Асилова А.С. Инновациялық дамудағы шетелдік инвестиция тартудың қажеттілігі	170
43	Жұбанова Ж.Б. Ұйымның төлем қабілеттілігін талдауды жетілдіру жолдары	172
48	Керімбекова Н.Н. Банктің меншікті капиталы оның қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету	
51	құралы ретінде	176
	Мустафина А.К. Современное состояние земельного налога в РК	
55	Супугалиева Г.И. Еуразиялық экономикалық интеграцияның тиімділігін арттыруда коммерциялық	
58	банктердің ролі	180
61	Назарова Г. Корпоративтік салықтық менеджменті: жағдайы мен даму мәселелері	183
65	Казбекова Ж.Б., У Цзининг Эффект финансового рычага и рациональная политика заимствования	
68	средств предприятия	183
71	Хамитов Н.Н., Фэн Ци Необходимость страхования предпринимательских рисков	190
75	Жоламанова М.Т., Чжан Вей Мероприятия по улучшению состояния банковского сектора Китая	192
77	Казбеков Б.К., Чжоу Лин Значение прямых иностранных инвестиций в развитии национальной	
80	экономики Республики Казахстана	194
84	Тулегенова М.С. Учись и учи. Веди простую жизнь и цени то, что имеешь. Отдавай больше,	
89	Ожидай меньше.	197
94	Досжан Р.Д. Жобалық тәсілді қолдана отырып тәуекелдерді басқару кәсіпкерлік қызметті	
96	Кукнев А.Ж., Садықханова Д.А. Индустриалды-инновациялық даму моделі: объективті	
101	англьшарттары және қажеттігі	199
103	Байдильдина А.М., Алимбекова Г.А. Пути финансового оздоровления и предотвращения	
107	банкротства предприятий	206
109	Джаншанлю Р.Е. Жизнь в кредит счастья не приносит	209
113	Баймуханова С.Б., Байахметова А.Б. Өндірістік шығындар есебі және өнімнің өзіндік құнын	
115	калькуляциялау	213
118	Бейсенбаева А.К., Акимбаева Қ.Т. Экспорттау келісімі мен оны талдаудың маңыздылығы	216
121	Нурғалиева Г.К., Айтбаева К.Б. Еуразиялық экономикалық интеграция жағдайында ұйым	
123	пайдасын бөлуді талдау мәселелері	219
127	Нурғалиева Г.К., Байсалова Б.О. Аутсорсинг как инструмент устойчивого развития компании в	
130	условиях евразийской экономической интеграции	223
134	Оралбаева Ж.З., Бейсенбаева А.Қ., Мансүрова Н.Ш. Тиімділік аудиті мен аналитикалық	
138	зерттеулерді жүргізу стандарттарын салыстыру	226
	Сұлтанова Б.Б., Байдәулетов М.Б., Ақылбаева Г. Аудит қызметінің дербес бағыты ретінде салық	
	аудитінің орны	229
	Байдильдина А.М., Ақынова Ф.К. Практика и пути совершенствования учета и анализа доходов и	
	расходов в сфере деятельности авиакомпаний	232
	Низамдинова А.К., Аматава И.Ю. Проблемы гармонизации и интерпретация финансовой	
	отчетности на основе международных стандартов	235
	Джакишева У.К., Ғаббасова Ә.Т. Кәсіпорынның қаржылық жағдайын талдау нәтижесін басқару	
	есебінде қолдану әдістемесі	237
	Сұлтанова Б.Б., Жора А.Б. Бүкіл дүниежүзілік сауда ұйымының талаптарына сәйкес	
	ауылшаруашылығында бухгалтерлік есепті ұйымдастырудың мәселелері	239
	Низамдинова А.К., Кудышева Д. Значение финансового анализа для успешного развития	
	предприятия	241
	Низамдинова А.К., Кумарбай А. Теоретические основы методологии анализа движения	
	финансовых (денежных) потоков и платежеспособности организации	244
	Джакишева У.К., Қанатқызы А. Қаржылық есептілікте инфляция әсері	247

Жеткізудің базистік шартына (ЖБШ) өзгертулер болады, егер ЖБШ, базалық бағаны а барысы шартпен келісу барысындағы процесстерге караганда өзгешілік болады. Егер, мысалы «Шекараға дейін жеткізу» шарты бойынша базалық баға қойылған, ал екі жақ DDU «құжатынсыз жеткізу» шарты бойынша жеткізуді жүзеге асырмақшы, демек онда экспорттың тауардың санына байланысты жеткізу есенділігіне сәйкес шығындар айырмасына көбейеді.

Базистік жеткізулерді түзетуге байланысты нақты бағасы ($p'_{эбул}$):

$$P'_{эбул} = p'_{э0} + \Delta p'_{эбул}$$

Бұл жерде $\Delta p'_{эбул}$ – базистік жеткізу шартына байланысты шетел валютасындағы өні бірлігіне келетін түзету бағасы.

Уақытша фактор экономикада маңызды роль атқарады, оны шарттық бағаны анықтау барысы міндетті түрде есепке алу қажет. Инфляция әсеріне байланысты жалақы мөлшері, материал ресурстар бағасы өзгеріске ұшырайды. Сондықтан тауардың базалық бағасын ұсынылыш отыр инфляция типтеріне байланысты өзгертіп отыру қажет, шартқа қол қою мен пайдалану мер арасындағы уақытқа сәйкес орташа жылдық баға өсіміне теңестіру. Сонымен қатар егер базалық б ретінде әлемдік баға алынса, онда бағаның өсу индексін берілген тауардың осы елдегі сәйкесін шетел валютасында есепке алу қажет.

Осыған сәйкес, жеткізу уақытын қоса алғанда шарттық баға тең болады ($p'_{эсп}$):

$$P'_{эсп} = p'_{э0} + I p'_{э}(3)$$

Бұнда, $I p'_{э}$ – шетел валютасындағы әлемдік бағаның ұсынылған өсу индексі.

Егер базалық баға шығындарды есепке алу бойынша анықталатын болса, ұйымның ұсталымдар мен табыстары негізінде, онда шетел валютасындағы шарттық баға түзетуді қоса алғанда жоғарыда теңдеу бойынша тасымалдау мерзімінде есептеледі.

Экспорттық келісімдерді талдау арқылы сапасының төмендеуі экспорт көлемі төмендететіндіктен және ұлттық өндірістегі тауарларды шетелге сату және шығарумен байланысты болатын коммерциялық қызметтердің сапасын көрсететіндіктен мұндай келісімдерге келмес бұры экспорттаушы нарық конъюктурасын білуі, нарықта мақсатты айқындайтын бағдарламасын таңдауы, импорттер елдің кедендік режимін біліп, өз өнімінің жарнамасын жасауы, сатып алушыларға тауар сату ұсынысын бағыттауы, келісімдер жүргізіп, олардың бірімен келісім – шартқа отыруы, содан кейін келісім – шарттарының орындалуын бақылауға алуы қажеттілігі жоғары екендігін анықтайды.

1. Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы Қазақстан жолы – 2050: Бірмақсат, бірмүлде, бірбөлашақ, 17 қантар 2014 жыл. «www.strategy2050.kz».
2. ҮИИД-2 бағдарламасы аясында дайындалған ҚР ұлттық экспорттық стратегиясы.
3. Оформление внешнеэкономической сделки по импорту товаров. И. Антощенко, "Горная линия бухгалтера", № 17-18, сентябрь 2013.
4. Экспедиторы и перевозчики: НДС по экспорту-импорту в 2008.. Е. Голякова, "Финансовая газета. Региональный выпуск", № 7, февраль 2008.
5. О.В. Чугина. Расчеты с контрагентами. Бухгалтерский и налоговый учет. – СПб.: Питер, 2010. – 112 с.

ЕУРАЗИЯЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ ЖАҒДАЙЫНДА ҰЙЫМ ПАЙДАСЫН БӨЛҮДІ ТАЛДАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

¹Нурғалиева Г.К., ²Айтбаева Қ.Б.,

Із.ғ.к., доцент

22-курс магистранты

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, Алматы қаласы, Қазақстан

Мақалада әрбір шаруашылық субъектісінің негізгі мақсаты болып табылатын пайданы бөлуді талдау мәселелері қарастырылған. Салықтар мен дивидендтерді төлеп болғаннан кейінгі ұйымның қалған таза пайдасын қандай көздерге орналастырса, ұйым дамуының факторы болатындығы туралы ұсыныстар берілген.

This article considers the problem of the analysis of the profit, which is the primary goal of economic entities. And in this paper provides recommendations on the distribution of the net profit after tax and dividends to be factors in the development of the enterprise.

Бүгінде бүкіл әлем жаңа сындармен және қатерлермен бетпе-бет келіп отыр. Әлемдік экономика әлі де жаһандық қаржы-экономикалық дағдарыс салдарынан айыға қойған жоқ. Қалпына келу өте баяу және сенімсіз қадамдармен жүруде, ал кейбір жерлерде әлі құлдырау жалғасуда. Геосаяси дағдарыс пен жетекші державалардың санкциялық саясаты әлемдік экономиканы қалпына келтіруде қосымша кедергілер туындатуда. Осындай белгісіздік жағдайында шаруашылық субъектілерінің өз пайдаларын тиімді пайдаланып, оларды ұтымды бөлу маңызды болып табылады.

Нарықтық экономика жағдайында ұйымның қызметкерлерінің материалдық және әлеуметтік мұқтаждықтарын қанағаттандыру және ұйымның өндірістік дамуы мақсатындағы ұйым үшін негіз болып табылатын коммерциялық қызметтің мәні үлкен. Нарықтық қатынастардың пайда болуы мен дамуына байланысты табыстылықты өсіру, пайданы жоғарлату және шығындарды азайту кез-келген ұйымның қызметінің негізгі мақсаты болып табылады. Сондықтан, ХКЕС-да табысқа арнайы стандарт арналған. Нарықтық экономиканың басты мәселелерінің бірі жеткілікті төлем қабілеттілік пен ұйым қызметінің жоғары табыстылық арасындағы тиімді балансты қолдау болып табылады. Табыстылық көрсеткіштері субъект шаруашылық қызметі барысында активтерге салынған әрбір теңгеден қанша пайда алатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Ұйымның қаржылық тұрақтылығы мен табыстылығының көрсеткіштерін анықтай отырып, біріншіден, жекелеген қаржылық көздер баптарының консервациясын, ресурстарды жұмылдыруды және екіншіден, ұйымның нарықтағы жағдайын, бәсекеге қабілеттілігі мен оның табыстылығын бағалай аламыз.

Бұл мәселелерді шаруашылық субъектісі деңгейінде шешу үшін экономикалық талдауға үлкен рөл берілген. Экономикалық талдау шаруашылық субъектісінің ұзақ мерзімді активтер жөнінде стратегия түрін құрастыруға, шаруашылық субъектісінің даму стратегиясы мен тактикасын дамытуға, өндіріс тиімділігінің осы резервтерін анықтауға және қызметінің нәтижесін бағалауға мүмкіндік береді. Экономикалық талдаудың көздері ретінде бухгалтерлік есептің синтетикалық және аналитикалық берілгендері мен қаржылық есептілік пайдаланылады.

Пайда бұрыннан белгілі категория – қазіргі заманғы мемлекеттік экономикалық даму шарттарында шаруашылық субъектілердің нақты тәуелсіздігінің құрылу жаңа мәніне ие болды. Нарықтық экономиканың басты қозғаушы күші ретінде ол мемлекеттің, меншік иелерінің және кәсіпорын қызметкерлерінің қажеттіліктерін қанағаттандырады.

Табыстардың шығындарға қарағанда артуы ұйымның қойған мақсаттарына жетудегі және қызметінің тиімділігін арттырудағы талпынысын көрсетеді. Ұйымдар құрылған кезде өздерінің алдарына ең жоғары дәрежедегі табыс табу мақсатын қояды. Бұл кәсіпорынның негізгі өндірістік және әлеуметтік дамуының көзі болып табылады. Бұл принцип өнімді өндірудегі шығындардың ақталуын және кәсіпорынның өндірістік-техникалық базасының кенеюіне негізделеді. Бұл әр кәсіпорын өзінің ағымдағы және күрделі шығындарын өзінің меншікті қаржы көздерінен жабатындығын білдіреді. Табыс есебінен, сондай-ақ кәсіпорынның бюджет алдындағы, банктер мен басқа да кәсіпорындар, ұйымдар алдындағы міндеттемелері орындалады.

Сонымен, пайда кәсіпорынның өндірістік және қаржылық қызметін бағалаудағы негізгі көрсеткіші болып табылады. Ол оның іскерлік белсенділігі мен қаржылық тұрақтылығын сипаттайды. Пайда бойынша авансталған қаржылардың қайтарымдылық деңгейі мен осы кәсіпорынның активтеріне салынған салымдардың табыстылығы анықталынады.

Мемлекеттің экономикасы нарық қарынастарына негізделіп құрылған жағдайда пайданың мағынасы көп аспектілі түрде күшейе түседі. Ұйымның акционерлік, жалдық, жеке және тағы басқа меншік түрі қаржылық тәуелсіздікті алғаннан кейін, бюджетке салықты және тағы басқа міндетті төлемдерді төлегеннен кейін қалған табысты қандай мақсаттарға және қандай көлемде жұмсау жөнінде шешімді өзі шешуге хұқылы. Қазіргі жағдайларда табыс тұтынуға емес, ұйымның экономикалық өсімі мен бәсекелестікті қамтамасыз ететін инвестициялық, инновациялық мақсаттарға жұмсалады.

Нарықтық экономика жағдайында қаржылық нәтиже – пайданың рөлі атқаратын қызметтерімен анықталады. Егер ұйымдар табыс тапса, экономиканың күйреуіне әкелетіндігі белгілі. Өйткені, пайда арқылы мемлекеттің бюджеті өсіп отырады; капиталдың айналымы өседі; өндіріс ұлғаяды; құрылтайшылар мен жұмысшылардың әлеуметтік және материалдық қажеттіліктері қанағаттандырылады; төлем қабілеттілік жоғарлайды.

Пайданың құрылуын тиімді және сапалы басқару – ұйымда осы басқарудың сәйкес ұйымдастырушы-әдістемелік жүйесінің, пайданың құрылуының негізгі механизмдерін білу, оны талдаудың және жоспарлаудың қазіргі заманғы әдістерін пайдалануы. Пайданың құрылуымен қатар, әр ұйымда пайданы бөлу тиімді басқару қамтамасыз етілуі керек. Сонымен бірге, бөлудің есепті кезеңдегі әр циклі бұл оның алдағы кезеңдегі жағымды жағдайлардың қамтамасыз етілуі мен ұйым дамуының стратегиялық мақсаттарын орындау.

Кәсіп
табысты
көрсеткіш
Өндіріс
жұмысшы
бюджеттік
кеңейту
жоғарлату
Егер
ынталан
пайданы
Бұл жағ
меншікті
қолдану,
тартымд
нұсқасы
Талда
сомасын
зерттеу
Сал
пайдаға
Сал
мыпала
– са
– а
біріккен
– ә

1-кесте

Көп
Өні
Иін
Өзі
салық
Пай
брутто
Тө
Са
Са
пайда
Ба
операц
Па
Са

Кә
сомас
көрсө
2-
көлем
сату)
сомас
Т
инвес
Таза
қолд
а
b

Кәсіпкерлік қызметтің мақсаты – пайда табу ғана емес, оның шаруашылық қызметінің жоғары табыстылығын қамтамасыз ету. Абсолютті көрсеткіш –пайдаға карағанда, табыстылық катысты көрсеткіш және ұйымның табыстылық деңгейін көрсетеді.

Өндіріс тиімділігін көтеру үшін пайданы бөлу кезінде мемлекеттің, ұйымның және жұмысшылардың мүдделерінің қанағаттандыруда оңтайлылыққа қол жеткізілуі тиіс. Мемлекет бюджетке пегұрлым көп пайда алғысы келеді. Ұйым басшылығы пайданың көп сомасын өндірісті кеңейтуге бағыттағысы келеді. Жұмысшылар пайданы қолданудағы олардың үлесінің жоғарлағанына қызығушылық танытады.

Егер де мемлекет ұйымға үлкен көлемде салық салса, онда бұл өндірісті дамытуға ынталандырмайды, соның салдарынан өнім шығарылымы мен сату көлемі қысқарады. Сол сияқты пайданың бәрін ұйым акционерлеріне дивиденд ретінде төлесе де сондай жағдай орын алуы мүмкін. Бұл жағдайда негізгі өндірістік қорлар жанарып отырмау себебінен, өнім өндірісі қысқаруы және меншікті айналым капиталы қысқарып, ол кезегінде ұйымның күйреуіне алып келуі мүмкін. Пайданы қолдануда дивидендтік төлемдердің үлесі азаятын болса, онда ұйымның инвестициялық тартымдылығының төмендеуіне алып келеді. Сондықтан да әрбір ұйымда пайданы бөлудің оңтайлы нұсқасы табылуы қажет. Мұнда шаруашылық қызметін талдау үлкен рөл атқарады.

Талдау барысында салық салынатын табыс көлемінің өзгеру факторларын, төленген дивидендтер сомасын, пайыздарды, пайдаға салынатын салықты, таза пайда көлемін, ұйым қорына аударымдарды зерттеу керек.

Салық органдары мен ұйымдар үшін салық салынатын табыс қатты қызықтырады, себебі осыдан пайдаға салық сомасы, соған сәйкес таза пайда сомасы тәуелді.

Салық салынатын табысты айқындау үшін есепті кезең табысынан салық салғанға дейін мыналарды шегеру қажет:

- салық салу қажеттілігіне сәйкес түзету нәтижесінде пайда шамасының өзгеруі;
- арнайы мөлшерлемелер қолданылатын және төлем көзінен ұсталынатын бағалы қағаздардан, біріккен ұйымдарда үлестік қатысудан және басқа да қаржылық операциялардан табысты;
- әрекет етіп жатқан заңнамаға сәйкес ұйымның салық жеңілдіктерінен пайда.

1-кесте. Салық салынатын табысты есептеу

Көрсеткіш	Сомасы, мың тг		
	t_0	t_1	Δ
Өнім өткізуден түсім	17900	19296	+1396
Инвестициялық қызметтен пайыздық кіріс	780	970	+190
Өзге операциялық табыстар мен шығыстар сальдосы	-180	-266	-86
Пайыздар мен салықтарды төлеуге дейін брутто табыстың жалпы сомасы	18500	20000	+1500
Төленуге пайыздар	-2748	-2950	-202
Салық салғанға дейінгі пайда	15752	17050	+1298
Салық салу қажеттілігіне байланысты түзетуден пайда сомасын азайту, арттыру	+120	+150	+30
Бағалы қағаздардан және сатудан тыс операциялардан пайда	780	970	+190
Пайдаға салықтан жеңілдіктер	292	210	-82
Салық салынатын табыс(6+7-8-9)	14800	16020	+1220

Кесте мәліметтері салық салынатын табыс сомасының 1220 мың тг артқанын көрсетеді. Оның сомасының өзгеруіне брутто табыстың қалыптасуының факторлары әсер етеді, оған қоса 5, 7,8 және 9 көрсеткіштер де ықпал етеді.

2-кестеден көрініп тұрғандай, салық салынатын табыс босату бағасының және жалпы сату көлеміндегі қымбат өнімдердің үлестік салмағының артуынан көбейді. Өнімнің өзіндік құнының өсуі, сату көлемінің азаюы, айыппұлдарды төлеу, қарыздарды есептен шығаруан зиян, төленген пайыздар сомасының артуы салық салынатын табыс сомасының азаюына алып келді.

Таза пайда ұйым Жарғысына сәйкес қолданылады. Соның арқасында өндірістік дамуды инвестициялау, ұйым акционерлеріне дивиденд төлеу, резервтік және сақтандыру қорлары жасалады. Таза пайданы бөлу кезінде капиталдандырылатын және қамтамасыз ету мақсатында оның қолданылатын сомаларының арасындағы оңтайлы бөліктерге қол жеткізу қажет:

- a) Өндірістік даму мақсатында қажет инвестиция көлемін;
- b) Ұйымның меншік иеленушілеріне инвестицияланатын капиталға қажетті табыстылық нормасы;

Пайданың бөлінуіне әсер ететін факторлар ішкі және сыртқы болып бөлінеді.

2-кесте. Салық салынатын табыстың өзгеру факторлары

Фактор	Салық салынатын табыстың өзгеруі	
	Мың тг	%
1. Салық салғанға дейінгі табыс сомасының өзгеруі	+1298	106,4
1.1 өнімді сатудан пайда		
1.1.1 өнімді сату көлемі	+1396	114,4
1.1.2 сатылған өнім құрылымы	-158	-13
1.1.3 сатудың орташа бағасы	+536	44
1.1.4 өнімнің өзіндік құны	+3335	273,4
Оның ішінде өсім әсерінен:	-2317	-190
Ресурстар бағасы	-2118	-173,7
Ресурсыйымдылығы	-199	-16,3
1.2 Өзге операциялық табыстар мен шығыстар сальдосы	-86	-7,1
1.2.1 алынған айыппұлдар мен пенялар	+80	6,5
1.2.2 төленген айыппұлдар мен пенялар	-106	-8,7
1.2.3 дебиторлық берешекті есептен шығарудан зиян	-20	-1,6
1.2.4 материалдық құндылықтардың жетіспеушілігінен және арзандауынан жоғалтулар	-40	-3,3
1.3 инвестициялық қызметтен пайыздық табыстар	+190	+15,6
1.4 төленуге пайыздар	-202	-16,6
2. салық салу мақсатында түзету нәтижесінде пайда сомасының өзгеруі	+30	+2,5
салық салу мақсатында түзету нәтижесінде пайда сомасының өзгеруі	-190	-15,6
3. арнайы мөлшерлеме бойынша салық салынатын пайданың өзгеруі	+82	+6,7
Жыны	+1220	100,0

Сыртқы факторларға мыналар жатады:

– Құқықтық шектеулер (пайдаға салынатын салық мөлшерлемесі, резервтік қорға пайыздық аударымдар т.б.)

– Пайданы қайта инвестициялау кезіндегі салық жеңілдіктері жүйесі;

– Инвестицияланатын капиталға нарықтық пайда нормасы;

– Инвестициялық ресурстардың қалыптасуының сыртқы көздерінің құны.

Пайданы бөлу пропорциясына әсер ететін ішкі факторларға мыналарды жатқызамыз:

– Ұйымның рентабельділік деңгейі;

– Ұйымның портфелінде болашақта акционерлерге жоғары пайданы қамтамасыз ететін инвестициялық жобалардың болуы;

– Басталған инвестициялық жобаларды тездетіп аяқтау қажеттілігі;

– Төмен бағада тартылған ресурстар жағдайында меншік капиталдың ұлғаюына алып келетін қаржылық тәуекел мен факторлардың индикаторы болып табылатын қаржылық леверидж коэффициентінің деңгейі. Бизнесінің табыстылығы мен тартылған ресурстар бағасының арақатынасына қарап ұйым капиталдандырылған пайданың үлесін көбейтіп немесе азайту арқылы оның деңгейін реттей алады.

– Инвестициялық ресурстардың қалыптасуының альтернативті ішкі көздерінің болуы;

– Ұйымның ағымдағы төлемқабілеттілігі.

Талдау барысында таза пайданы қолдану туралы мәліметтерді зерттеп және пайданы бөлу факторларын анықтау қажет.

3-кесте-3. Таза пайданы бөлу туралы мәліметтер, мың тг

Көрсеткіштер	t_0	t_1	+,-
1. Есепті кезеңнің таза пайдасы	11800	12650	+850
2. Пайданы бөлу:			
Дивидендік төлемдер	5900	6072	+172
Резервтік қорға	1180	1265	+85

Капиталдық салымдарға	4720	5313	+593
3. Бөлінетін пайдадағы үлес:			
Дивидендтік төлем	50	48	-2
Резервтік қорға бағытталған пайда	10	10	-
Капиталданатын пайда	40	42	+2

Сонымен, кесте мәліметтері талданып отырған ұйымда дивиденд төлеуге пайданың 48%, резерв құруға – 10, инвестициялық бағдарламаға – 42% пайдаланылғандығын көрсетеді.

Ұйымда салықтар мен дивидендтерді төлеп болғаннан кейін қалған пайда бөлінеді. Пайданың осы бөлігін бөлу ұйымның өндірістік және әлеуметтік даму қажеттіліктерін қаржыландыру мақсатында қорлар мен резервтерді қалыптастыруды қажет етеді. Ұйым жарғысына сәйкес оның қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету және күтпеген шығындарды қаржыландыру үшін жинақтау және тұтыну қорлары, сонымен бірге резервтік қорларды құру қажет.

Таза пайданы мақсаттық қорларға бөлу:

1) Жинақтау қоры: ғылыми-техникалық даму, әрекет етіп жатқан өндірісті қайта ұйымдастыруға қолданылады; банктің ұзақ мерзімді қарыздары мен пайыздарын өтеуге; айналым қаражаттарын арттыруға; басқа ұйымдардың жарғылық қорларына салым т.б.

2) Тұтыну қоры: маңызды жұмыстар атқарғаны үшін қызметкерлерді бір жолғы марапаттауға; бір жолғы көмек көрсетуге; тұрғын үйлерді, бала-бақшалардың құрылысы мен капиталды жөндеуіне; тамақтануға демеуқаржы үшін; мәдени-тұрмыстық және өзге де әлеуметтік бағыттағы шаралар қызметін жақсартуда қолданылады.

3) Резервтік қор: есепті кезеңде ұйым зиянын жабу; несие және қарыздар бойынша қысқа және ұзақ мерзімді берешектерді өтеу, оның ішінде акционерлік қоғамдар бойынша облигацияларды өтеу.

Қорытындылай келе, салықтарды және дивидендтерді өтеп болғаннан кейін қалған пайданы тиімді бөлу үшін ұйымда қорлар мен резервтер құрылуы тиіс. Пайданың қалған бөлігі әр құрылған қорлар мен резервтің мақсаттарына сәйкес жұмсалса, бұл тек сол ұйымның ғана емес, сонымен қатар, бүкіл елдің экономикалық өсуін қамтамасыз етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. 2014 жылғы 11 қарашадағы Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы.
2. Савицкая Г.В. «Экономический анализ». 11-изд., испр. и доп. – М: Новое знание, 2005. – 651 стр.
3. Кәсіпорынның қаржылық жағдайың талдау: оқу құралы / К.Ш. Дуйсенбаев, Э.Т. Төлегенов, Ж.Г. Жумағалиева. Алматы : Экономика, 2001. 330 с.

АУТСОРСИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ КОМПАНИИ В УСЛОВИЯХ ЕВРАЗИЙСКОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ

¹Нургалиева Г.К., ²Байсалова Б.О.

¹к.э.н., доцент,

²магистрант

КазНУ имени аль-Фараби, Республика Казахстан

Аннотация. В данной статье рассмотрена эффективность использования аутсорсинга бухгалтерского учета на предприятиях. Показаны пути улучшения и оптимизации ведения бизнеса при аутсорсинге, т.е. минимизации затрат и достижения высокого качества товаров и услуг. Выявлена и обоснована необходимость использования аутсорсинга в казахстанских компаниях.

Abstract. In this article, we examined the effectiveness of outsourcing of accounting at the enterprises. We have shown how to improve and optimize the business in outsourcing, that is, minimize costs and achieve high-quality goods and services. We have identified and substantiated the need for outsourcing in Kazakhstan companies.

Тема аутсорсинга для любого бизнеса – это прежде всего тема оптимизации затрат и увеличения рентабельности. В современном мире компании сталкиваются с беспрецедентным давлением со стороны рынка. Выживают и добиваются успеха лишь те организации, которые ведут бизнес наиболее эффективным способом, добиваясь снижения операционных издержек при сохранении высокого качества товаров и услуг. Одной из наиболее современных и успешных бизнес – моделей, позволяющих добиться реальных конкурентных преимуществ, является аутсорсинг.

Итак, что такое аутсорсинг (outsourcing) (out – внешний, source – источник). Аутсорсинг – это передача части функций по обслуживанию деятельности Вашей фирмы другой организации-исполнителю.